

دیپلمات‌ها

محکومیت تشدید تحریم‌ها

وزارت امور خارجه در این بیانیه درخصوص اصرار آمریکا بر ادامه وتشدیدتحریم‌های غیرقانونی اعلام کرده است: متعاقب نامه رئیس جمهور آمریکا به رهبر معظم انقلاب اسلامی و اعلام آمادگی برای انتخاب مسیر دیپلماسی جهت حل بحران غیرضروری و صنعتی ایجادشده بر سر برنامه هسته‌ای صلح‌آمیز ایران، جمهوری اسلامی ایران با رویکردی مبتنی بر حسن نیت و به پشتوانه اقتدار و اعتماد ملی، وارد گفت‌وگوی غیرمستقیم با آمریکا شد. این بیانیه می‌افزاید: طی سه دور گفت‌وگوی صورت‌گرفته، مذاکره‌کنندگان جمهوری اسلامی ایران بر اساس چارچوب مشخصی که مبتنی بر رویکردهای اصولی ایران وفق حقوق بین‌الملل در زمینه استفاده صلح‌آمیز از انرژی هسته‌ای و خاتمه تحریم‌های ظالمانه است، مواضع و مطالبات بحق ملت ایران را تبیین و با جدیت برای نیل به تفاهمی عادلانه، معقول و پایدار تلاش کرده است. در این بیانیه اضافه شده است: جمهوری اسلامی ایران ضمن تاکید بر تعهد به مسیر دیپلماسی و اعلام آمادگی برای ادامه مذاکرات، به هیچ عنوان رویکردهای مبتنی بر تهدید و فشار که همگی بر خلاف اصول منشور ملل متحد و حقوق بین‌الملل بوده و با هدف ضربه‌زدن به منافع ملی ایران و تضییع حقوق انسانی هموطنان ایرانی طراحی شده است را برنمی‌تابد؛ در همین جهت، ادامه تحریم‌های غیرقانونی و فشار بر شرکای تجاری و اقتصادی ایران را به شدت محکوم کرده و آن را نشانه دیگری از محق‌بودن ملت ایران برای بدگمانی و سوءظن عمیق نسبت به جدیت آمریکا در مسیر دیپلماسی می‌داند. در پایان بیانیه وزارت امور خارجه تاکید شده است: ادامه این رفتارهای غیرقانونی هیچ تغییری در مواضع منطقی، مشروع و مبتنی بر حقوق بین‌الملل ایران ایجاد نخواهد کرد. بدون تردید آزمودن دوباره شیوه‌ها و شگردهای ناموفق، نتیجه‌ای جز تکرار همان ناکامی‌های پرهزینه قبلی نخواهدداشت.

مرتبط با اجرای دواطلبانه پروتکل الحاقی و برخی نظارت‌های نوتینباد در برجام برای بازرسی، نظارت و راستی‌آزمایی برنامه هسته‌ای ایران پیش‌بینی شده‌بود. اما شنیده می‌شود که در دولت جدید آمریکامایل بر این است که آمریکایی‌ها مستقیماً بر برنامه هسته‌ای ایران نظارت کنند. سازوکار این نظارت‌هم‌مسئله‌ای است که بایددر جزئیات فنی بررسی شود. اینکه آمریکایی‌ها جزء ناظران آژانس باشند یا اینکه مستقلاً واحد نظارتی جدیدی از سوی آمریکا شکل بگیرد. در دوران برجام اختلاف‌های زیادی در مورد این بازرسی‌ها وجود داشت: مسائلی مانند دسترسی به مراکز نظامی یا امکان امنیتی، از جمله جزئیاتی است که باید مورد بررسی قرار بگیرد و اینکه آیا آمریکا به اجرای پروتکل‌های الحاقی کفایت می‌کند یا چیز بیشتری می‌خواهد.

۵. مسئله دیگری که باید در جزئیات فنی مورد بررسی قرار بگیرد، نحوه و چارچوب زمانی حل و فصل اختلاف‌های پادمانی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی است. ایران و آژانس در حال حاضر دست کم در مورد دو مکان ادعایی اعلام‌نشده که به ادعای آژانس در آن‌ها رد مواد شکافت‌پذیر یافت شده است، اختلاف‌نظر دارند. قبل از برجام هم پرونده‌ای به نام PMDA یا ابعاد بالقوه نظامی برنامه هسته‌ای ایران وجود داشت که در قالب برجام یا آژانس حل و فصل شد. اینکه این اختلاف‌ها در چه چارچوبی حل و فصل شود قطعاً بخشی از گفت‌وگوهای ایران و آمریکا است.

۶. مسئله مهم دیگر این است که شرایط حقوقی در آمریکا تغییر کرده است و بعد از تصویب قانون کانتاسا توسط کنگره، اختیار رئیس جمهور آمریکا برای تعلیق قوانین تحریمی کنگره محدود شده است. علاوه بر این یکسری تحریم‌های جدید اعمال شده است. برای مثال قرار دادن سپاه پاسداران در فهرست سازمان‌های تروریستی و تحریم بیت‌رهبری خارجی یک مانع در مقابل توافق است.

۷. مسئله دیگر که قطعاً در جزئیات مذاکره در مورد تحریم‌ها مورد توجه قرار خواهد گرفت، تحریم‌های مضاعفی است که در دور نخست ریاست جمهوری دونالد ترامپ علیه برخی اشخاص و نهادهای ایرانی وضع شد. برای مثال بانک مرکزی که به دلیل مسائل هسته‌ای تحت تحریم قرار داشت، به صورت مضاعف به دلیل حمایت از تروریسم هم تحت تحریم قرار گرفت. در چنین شرایطی اگر صرفاً تحریم‌های هسته‌ای بانک مرکزی حذف شود، تفاوتی ایجاد نمی‌شود، چون تحریم‌های مضاعف در جای خود باقی خواهد ماند یعنی اگر تحریم‌های هسته‌ای بانک مرکزی لغو شود، باز هم آمریکا تحریم ثانویه مضاعفی علیه بانک مرکزی اعمال کرده است که مادامی که آن تحریم هم لغو نشود، عملاً تغییری بر شرایط ایجاد نمی‌شود.

گفت‌وگوهای کارشناسی و فنی بسیار پیچیده تر وسخت‌تر از گفت‌وگوهای سطح بالا است. در سطح بالا فقط بر روی کلیاتی در مورد نوع مذاکره، محتوای آن و نتیجه احتمالی توافق می‌شود، این جزئیات است که اصل محسوب می‌شود.

جاری چه خواهد شد؟ اینکه این تاریخ انقضا همچنان رسمیت داشته‌باشد یا تاریخ جدیدی تعیین شود یا اینکه این ساز و کار بازگشت این قطعنامه‌ها دائمی شود، مسئله دیگری است که در جزئیات فنی مذاکرات ایران و آمریکا باید مورد بررسی قرار بگیرد. ۲. موضوع دیگری که وجود دارد، مسئله تضمین هاست. ایران همواره گفته است که نیاز به تضمین برای اجرای تعهدات طرف مقابل دارد و واشنگتن هم دائماً گفته است که هیچ تضمین دائمی نمی‌تواند ارائه دهد و هیچ رئیس جمهوری نمی‌تواند تضمین کند که رئیس جمهور بعدی آمریکا چه اختیاری داشته‌باشد یا نداشته‌باشد. یکی از پیشنهادهای مطرح‌شده این است که کنگره این توافق را به صورت یک پیمان یا عهدنامه دوجانبه بین ایران و آمریکا تصویب کند، ولی دست کم در آمریکا تضمینی در مورد پیمان و عهدنامه هم وجود ندارد. هر چند برای تصویب یک پیمان لازم است که دوسوم کنگره به آن رای بدهد، اما برای خروج از این عهدنامه‌ها قانون اساسی سکوت کرده‌بود و به همین ترتیب رئیس‌جمهور می‌تواند از هر یک از پیمان‌ها و عهدنامه‌هایی که تمایل داشته‌باشد، بدون تصویب کنگره خارج شود. همانگونه که دولت آمریکا با اعلام وزیر خارجه این کشور از عهدنامه مؤدت ایران و آمریکا مصوب ۱۹۵۴ خارج شد و یک سال بعد از اعلام خروج، عملاً این معاهده از رسمیت افتاد؛ بدون اینکه کنگره آمریکا تصمیمی در این مورد گرفته‌باشد. دونالد ترامپ در دور نخست ریاست جمهوری خود از چندین عهدنامه و پیمان دیگر نیز بدون تصویب کنگره خارج شد. در نتیجه حتی تصویب کنگره هم نمی‌تواند تضمینی برای پایداری توافق میان ایران و آمریکا باشد. جزئیات و پیشنهادهای دیگری وجود دارد. مثلاً اینکه روابط متقابل تجاری و اقتصادی میان دو کشور ایجاد شود تا درهم‌تنیدگی اقتصادی جلوی خروج آمریکا را بگیرد. اما روابط اقتصادی میان ایران و آمریکا هم بدون برداشته‌شدن تحریم‌های اولیه آمریکا علیه ایران امکان‌پذیر نیست. حتی در برجام هم تحریم‌های اولیه دست‌نخورده باقی‌مانده بودند و فقط تحریم‌های ثانویه (یعنی تحریم‌هایی که آمریکا علیه کشورهای طرف معامله ایران اعمال می‌کند) مرتفع شدند. صحبت‌هایی در مورد سرمایه‌گذاری یک هزار میلیارد دلار سرمایه‌گذاری آمریکا در ایران مطرح شده است که چنین حرف‌هایی فعلاً خام و در حد ادعاهای تبلیغاتی است. پیش‌زمینه هرگونه مشارکت اقتصادی این است که دست‌کم نوعی روابط دیپلماتیک میان دو کشور شکل بگیرد، اما در شرایط فعلی می‌بینیم که دو طرف حتی به مر حل‌ای نرسیده‌اند که به صورت مستقیم یا یکدیگر گفت‌وگو کنند.

۴. مسئله بعدی موضوع نظارت و راستی‌آزمایی برنامه هسته‌ای ایران است. هر چند ایران ممکن است بپذیرد که نظارت‌های شدیدی بر برنامه هسته‌ای اش اعمال شود، اما شکل این نظارت‌ها ممکن است جزئیات متفاوتی از برجام داشته‌باشد. در برجام به شکل دقیق و با جزئیات مکانیسم‌های نظارتی مختلف از جمله پادمان‌ها، نظارت‌های

کیلو اورانیوم غنی‌شده به خارج بود. موضوع فنی دیگر تعداد و نوع سانتریفیوژهای قابل استفاده در ایران بود که بر این اساس تعداد کمی بیش از ۵۰۰ سانتریفیوژ از نوع IR-۱ از سوی ایران قابل استفاده بود. بقیه سانتریفیوژهای پیشرفته‌تر در آن زمان از مدار خارج شدند و تحت نظر آژانس انبار شدند. در برجام در مورد مشخصات فنی راکتور آب سنگین ایران هم بحث شده‌بود و مقرر شده‌بود تا ایران ساخت راکتور آب سنگین با طراحی قدیمی که به عنوان ماده جانبی پلوتونیوم تولید می‌کرد را کنار بگذارد و در عوض با همکاری کشورهای طرف برجام یک راکتور آب سنگین نسل جدید برای ایران ساخته‌شود. اگر ترامپ، که قبلاً گفته‌بود برجام بدترین توافق تاریخ بشر از ابتدا تاکنون است، قبول کند که در توافق جدید با ایران همین مختصات و جزئیات فنی مبنای قرار بگیرند، باز هم کار پیچیده‌تر است. ایران در دوران برجام نزدیک به ۱۰ هزار سو توان غنی‌سازی داشت که اکنون این میزان به بیش از ۱۱۰ هزار سو رسیده است. ایران اکنون از سانتریفیوژهای IR-۲، IR-۴ و IR-۶ استفاده می‌کند که توان غنی‌سازی آنها تا ۱۰ برابر بیشتر از سانتریفیوژهای IR-۱ قدیمی است. اینکه میزان مصالح‌های که باید از ایران خواسته‌شود به مراتب از دوران برجام فراتر است و ایران باید بسیار بیشتر از گذشته در برنامه هسته‌ای خود عقب‌نشینی کند، یک مسئله است، بحث تحقیق و توسعه هم مسئله دیگری است که ایران پیشرفت بسیار بیشتری را نسبت به دوران برجام تجربه کرده است. موجودی اورانیوم غنی‌شده ایران هم به شکل قابل توجهی افزایش پیدا کرده است و ایران نزدیک به ۴ تن اورانیوم غنی‌شده در سطوح ۵ درصد، ۲۰ درصد و ۶۰ درصد در اختیار دارد و یکی از موضوع‌های فنی بسیار مهم، سرنوشت این مواد شکافت‌پذیر است.

۲. موضوع مهم دیگر فنی، موضوع سررسیدها یا تاریخ‌های انقضا (Sunset Clause) است که در برجام پیش‌بینی شده‌بود. بر اساس توافق هسته‌ای پیشین ایران، بسیاری از محدودیت‌هایی که در مورد مسائل مختلف برای ایران چه در برنامه هسته‌ای و چه در برنامه موشکی و دفاعی وجود داشت، به تدریج برداشته می‌شد که در سال‌های ۱۸، ۲۰، ۲۰۲۰، ۲۰۲۳ و نهایتاً اکتبر ۲۰۲۵ تعداد زیادی از این مواد منقضی می‌شدند. اکتبر ۲۰۲۵ عملاً قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل متحد در مورد برنامه هسته‌ای ایران منتهی اعلام می‌شود و برنامه هسته‌ای ایران کاملاً از دستور کار شورای امنیت سازمان ملل متحد خارج می‌شود و تمامی قطعنامه‌های تحریمی که پیشتر از سوی شورای امنیت سازمان ملل متحد علیه برنامه هسته‌ای ایران صادر شده‌بود، کان لم یکن تلقی می‌شوند. یکی از اصلی‌ترین انگیزه‌های مخالفان برجام که نهایتاً سال ۲۰۱۸ به خروج دونالد ترامپ از این توافق انجامید، همین بندهای سررسید بودند. حالا سوال این است که تکلیف سررسیدهای باقی‌مانده از جمله منتهی‌شدن قطعنامه ۲۲۳۱ و ۶ قطعنامه پیشین شورای امنیت سازمان ملل متحد در مهرماه سال

معاون اول رئیس جمهور در بازدید از بخش صنایع معدنی و فولادی نمایشگاه اکسپو۲۰۲۵:

فرصت‌های پیمش رو فولاد مبارکه و دیگر صنایع معدنی برای صادرات به آفریقا

در هفتمین نمایشگاه توانمندی‌های صادراتی ایران (اکسپو)، محمدرضا عارف، معاون اول رئیس‌جمهوری در بازدید از غرفه فولاد مبارکه خواستار بررسی فرصت‌های صادراتی صنایع معدنی و فولادی به قاره آفریقا شد. نمایشگاه توانمندی‌های صادراتی ایران (اکسپو) فرصت بسیار مهمی برای صنایع و شرکت‌های تولیدی بود تا ضمن معرفی ظرفیت‌ها و دستاوردهای ایران، زمینه صادرات محصولات تولیدی را با طرف‌های خارجی فراهم کرده و زمینه فروش محصولات خود را برآوردی برای کشور را فراهم کنند. در این راستا شرکت فولاد مبارکه با حضوری فعال موفق شد ضمن معرفی محصولات تولیدی با نمایندگانی از کشورهای مختلف جهان وارد مذاکرات فروش محصولات فولادی شود؛ در این نمایشگاه حضور مسئولین کشور مان نقطه قوتی بود برای صنایع و تولیدکنندگان که با قدرت بیشتری برای رسیدن به اهداف خود تلاش کنند.

محمدرضا عارف، معاون اول رئیس‌جمهور در حاشیه بازدید از هفتمین نمایشگاه توانمندی‌های صادراتی ایران (ایران اکسپو ۲۰۲۵) با حضور در غرفه فولاد مبارکه گفت: طبیعتاً اولویت صنایع فولادی و شرکت‌های تولیدی تامین نیازهای داخل است که این اتفاق هم می‌افتد و سهمیه‌ها در این زمینه به صورت کامل پرداخت می‌شود و مابقی محصولات به بازارهای منطقه‌ای و کشورهایی که با آن‌ها تعامل داریم، صادر می‌شود. در خصوص همکاری با کشورهای آفریقایی در همه بخش‌ها از جمله صنایع معدنی و فولادی زمینه همکاری وجود دارد.

➤ مدیر عامل فولاد مبارکه: به ۵۰ کشور دنیا صادرات داریم

سعید زرندي، مدیرعامل گروه فولاد مبارکه، در جریان بازدید محمدرضا عارف، معاون اول رئیس‌جمهور از غرفه گروه فولاد مبارکه در گزارشی از وضعیت صادرات فولاد مبارکه گفت: فولاد مبارکه تقریباً بزرگترین صادرکننده غیرنفیتی در کشور است و امسال هدف‌گذاری یک میلیارد دلار برای صادرات داریم. در گروه فولاد مبارکه به دلیل تأمین نیاز بازار داخلی، سهم بازار داخلی بیشتر شده و ما طرح‌هایی را ارائه داده‌ایم که بتوانیم بازار صادراتی را تقویت کنیم. مدیرعامل گروه فولاد مبارکه با بیان اینکه در حال حاضر، محصولات ورق و حدود ۲ میلیون تن اسلب فولاد مبارکه به حدود ۵۰ کشور صادر می‌شود، افزود: حضور بیشتر در کشورهای همسایه در دستور کار فولاد مبارکه است و کارشناسان این شرکت برای فروش محصولاتی مانند ورق گرم، ورق سرد، قلع اندود و گالوانیزه به بازارهای جدید برنامه‌ریزی دارند. وی با تأکید بر اینکه کیفیت و قیمت ورق فولاد مبارکه در سطح منطقه شناخته‌شده است و مشتریان خاص خود را دارد، ادامه داد: اگر بتوانیم نیاز بازار داخلی را پوشش دهیم، حتی اگر تولید خود را دو تا سه برابر افزایش دهیم، بازارهای صادراتی کنش لازم را برای جذب این محصولات دارند. زرندي تصریح کرد: در حال حاضر، فولاد مبارکه حدود ۲۰۰ هزار تن ورق گرم صادر می‌کند و این امکان وجود دارد که این میزان تا ۶۰۰ هزار تن نیز افزایش داده شود. مدیرعامل گروه فولاد مبارکه در پاسخ به سوال معاون اول رئیس‌جمهور در خصوص آخرین وضعیت بهره‌برداری

گزارش صنعت

از نیروگاه‌های ۶۰۰ مگاواتی خود تأمین فولاد مبارکه اظهار کرد: تاکنون ۸۰ مگاوات برق خورشیدی وارد مدار شده و هفته آینده با حضور سیدمحمد اتابک، وزیر صمت این میزان برق خورشیدی به ۱۲۰ مگاوات خواهد رسید. وی افزود: دومین مجموعه پنل‌های خورشیدی نیز وارد شده و هدف‌گذاری ما این است که تا تابستان امسال ظرفیت تولید برق خورشیدی خود را به ۲۵۰ مگاوات برسانیم. زرندي اضافه کرد: نیروگاه سیکل ترکیبی فولاد مبارکه نیز با ظرفیت ۳۵۰ مگاوات وارد مدار شده است و بخش بخار آن تا آذرماه امسال وارد مدار خواهد شد.

➤ حمایت از طرح‌های نوآورانه برای حضور در بازارهای جهانی

وزیر صمت نیز در بازدید از غرفه فولاد مبارکه ضمن ابراز خرسندی از به نتیجه رسیدن طرح‌های نوآورانه فولاد مبارکه برای حضور در بازارهای جهانی گفت: ما از این طرح‌ها حمایت‌های لازم را خواهیم داشت. لازم به ذکر است که به جز سیدمحمد اتابک، وزیر صمت، معدن و تجارت، محمد آقاچانلو، معاون وزیر صمت و رئیس هیئت عامل ایمیدرو، وجیه‌الله جعفری، معاون امور معادن و صنایع معدنی وزارت صمت، مهدی جمالی‌نژاد، استاندار اصفهان از غرفه فولاد مبارکه در هفتمین نمایشگاه توانمندی‌های جمهوری اسلامی ایران (ایران اکسپو ۲۰۲۵) بازدید کردند.

➤ بازدید وزیر صنعت و فناوری‌های نوین تاجیکستان از غرفه فولاد مبارکه

یکی از بازدیدهای جالب از غرفه فولاد مبارکه، بازدید شیرعلی کبیر، وزیر صنعت و فناوری‌های نوین تاجیکستان بود شیرعلی کبیر، همکاری شرکت‌های خصوصی فناور ایرانی با شرکت‌های تاجیکی و مشارکت آن‌ها در همایش‌های تخصصی در تاجیکستان به‌ویژه در حوزه‌های صنعت و معدن، نساجی، صنایع دستی، جواهرسازی، تجهیزات پزشکی و داروسازی را حائز اهمیت دانست و بر لزوم افزایش همکاری بین طرفین در این عرصه‌ها تأکید کرد. وزیر صنعت و فناوری‌های نوین تاجیکستان از سعید زرندي مدیرعامل گروه فولاد مبارکه برای بازدید از ظرفیت‌های صنعتی کشور تاجیکستان دعوت کرد.

➤ چالش جدی فولاد مبارکه حضور شرکت‌های کوچک در صادرات است

همچنین علیرضا منصوری، مدیر صادرات شرکت فولاد مبارکه در جمع اصحاب رسانه در نمایشگاه ایران اکسپو ۲۰۲۵، با اشاره به هدف‌گذاری صادراتی شرکت در سال ۱۴۰۴ گفت: در درجه اول تلاش ما این است که نیاز بازار داخلی ایران را به‌طور کامل تأمین کنیم و پس از آن، با توجه به ظرفیت‌های موجود، صادرات محصولات فولادی را دنبال خواهیم کرد. منصوری با تأکید بر اینکه همواره بین ۱۵ تا ۳۰ درصد محصولات فولاد مبارکه صادر می‌شود، افزود: مقاصد صادراتی ما در طول زمان با توجه به نوع محصول و شرایط بازار تغییر کرده است. در مقطعی، بزرگ‌ترین مقصد صادراتی ما اروپا بود؛ اما در سال‌های اخیر، کشورهای شرق آسیا در صدر بازارهای هدف ما قرار دارند و پس از آن، بازار کشورهای منطقه خاورمیانه و سپس اروپا قرار می‌گیرند.